Ч. 35. | Чернівці, четвер дня 15. (27.) лютого 1896. | Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Картини з сойму галицкого.

Допись „Буковини“ зі Львова.

III.

Посли рускі.

Супротив так значної а для справи рускої лиш в дрібній части прихильної більшости соймової, становище послів руских в соймі галицкім було досить трудне. Всїх послів руских враз з кардиналом було 15. Два владики рускі не явились на теперішній сесиї соймовій. Нечисленність послів руских спонукала їх зараз на першім засїданю соймовім до зложеня декларациї, в котрій виражено не лиш глубоко відчутий жаль до центрального комітету виборчого польского за послїдну акцию виборчу, але і застережено ся против можливої майоризациї через більшість соймову в справах чисто національних. Крок сей був доконечний. Меньшости полїтичні можуть зносити майоризацию більшостий парляментарних. Меньшостям національним не вільно піддаватись під більшости національні, бо на такий случай заступництво справ народних сталось би зовсїм ілюзоричне. В других соймах меньшости національні застерігались против майоризованя посредством твореня курий національних з правом veto. Наші посли, не надїючи ся безвзглядної майоризациї, вибрали лекшу форму застереженя. Мимо того деякі дневники польскі вже і за той доконечний акт із сторони послів руских накинулись на них мокрим рядном, а на диво не найшли посли рускі нїякої оборони в руских дневниках у Львові. Тут, здає ся, чи не радувано ся навіть, що ось вже і „Барвіньчуки“ не сподобались Полякам.

Мимо трудного положеня посли рускі по змозї вивязались з задачі своєї добре. Дві великі справи мали они до виконаня. Раз треба було їм подбати о розширенє прав національних народу свого, а в-друге мусїли они змагати до всего, чим би можна було поправити економічне положенє селян. В однім і другім напрямі зроблено все, що на разї було можливе до переведеня. Занотуємо тут, що посли рускі упімнулись о заснованє четвертої ґімназиї рускої в краю, а попри те внесли, щоби язик руский став ся предметом науки обовязкової у всїх школах середних всеї Галичини, та щоби правительство устроїло по більших містах практичні курси науки руского язика для урядників державних. Число рускої молодежи в школах середних виносило в 1895 р. понад 2.200. З тих могло вибирати науку в матернім язиці не більше як 700—800 учеників. Прочі мусять учитись в школах польских. Аномалїю ту представив пос. Вахнянин в своїй річи, а комисия шкільна віднеслась до сего внесеня зовсїм льояльно, поручаючи правительству, щоби оно в часї року підготовило справу на стілько, щоби вже на слїдуючій сесиї соймовій можна було приступити до ухвали. Таке саме припорученє дала комисия шкільна правительству і що-до внесеня пос. Барвіньского. Се послїднє має велику вагу на будучність. Антаґонїзм народний родить і змагає ся у час в краю головно по тій причині, що сьвіт урядничий так правительственний як і автономічний, не знаючи язика руского, не в силї на рускі письма відповідати сторонам руским в їх язиці, з чого і повстають безнастанні нарікання на непошанованє найприроднїйшого права народу руского. Як би власти не кривдили прав народних Руси галицкої, то вже і відпала би головна причина до невдоволеня Русинів з свого положеня. Побіч того упімнув ся також пос. Вахнянин о то, щоби в школах рільничих язик руский був предметом обовязкової науки та щоби і практичні учителї рільництва в тих школах виказувались знанєм язика руского.

Рівно-ж діяльні були посли рускі і в другім напрямі, іменно що-до економічного двигненя наших селян. Тут треба занотувати, що з почину їх вийшло внесенє пос.

З ЖИТЯ.

—о—

(На бігуні і на Марсї. Кілька дуже цїкавих листів з ріжних сторін).

Вчера був я з годину на північнім бігунї землї разом з Нанзеном, а потім волочив ся я зо дві годинї по Марсї. Зьвіздар Скіяпареллї і директор віденьскої зьвіздарнї Палїса висадили мене на Марс; кажуть, що то дуже добре так часом здалека подивити ся на свою країну. На бігунї я не бачив нїчого, тілько лїд і снїг, через що й змерз я люто; але з Марса бачив я великі плями на Руси. Мешканцї Марса питали ся мене, що се. „Темнота“ кажу я їм — „нарід блукає у тьмі“. На Українї лише десь не десь блимали то більші то меньші сьвітла, але за те на австрийскій Руси було значно яснїйше, лише часом вітер з півночи наносив темні хмари, що перед оком людским старали ся закрити більшаючі сьвітила.

І коли я так блукав по північнім бігунї, котрий на здивованє сьвіта мав тепер відкрити Нанзен (чи справдї відкрив, певно не знати) і очарований описами Марса походжав собі по тій планетї та не без насьмішки дивив ся на дрібні заходи людскости на землї, — нараз пукає хтось в двері моєї хати. Прошу! Входить земний листонос. Принїс пачку листів і забрав ся. Просто з Марса я гоп! на землю і сиджу, як звичайно при своїм столї. Ану що нового?

П е р ш и й л и с т. Зі Львова пишуть, що екзекутивні комітети, котрі взяли ся орґанїзувати Русь, аби при других виборах показати сусїдам, що ми є, сплять собі... По що спішити ся? На оправданє того сну подають, що члени тих комітетів цїлий день мають иньшу роботу, то де їм орґанїзация в голові? добре, що можуть годинку спочати. Тимчасом угода з москвофілами, ведена кулявим патріотом у Львові, доводить народовців до цїлковитого упадку і нема чоловіка, аби сьміле слово сказав. Ов, недобра новина!...

Дальше пишуть, що з того часу, як до Народної Ради належить радикал Іван Франко, у членів видїлу сего товариства цїлком підкопана віра в патріотичні відозви; вже навіть встидають ся таких резолюций, як недавна Романчукова. Кажуть, що то безхосенне. Ну, і повіяв також скрізь радикальний вітер. За головства п. Романчука в „Просьвітї“ мають приймити всїх радикалів в члени, так що товариства „Поступу“ не буде потрібно, тим більше, що „Поступ“ і так не поступив доси анї крок наперед. Дальше, аби наші люди не вислугували ся кому иньшому, і з уваги на то, що поміж радикалами а опозицийними народовцями великої ріжницї нема, ходить чутка по Львові, що п. Франка мають взяти на редактора львівского руского дневника і що тому всї радї. Кажуть, що наші опозиціонїсти потребують відсьвіженя, бо заплїснїли...

Вкінци радують ся у Львові тим, що товариство ім. Шевченка думає будувати власний дім. Се щось нечуване! Адже то зовсїм на академію заносить ся! Сего року має се товариство видати аж одинайнять томів научного змісту, значить: ті бідні, поневіряні Русини можуть уже на рік доставити кількасот дуукованих аркушів научного материялу! Коли-ж вийшов перший том Записок? 1892 року! А тепер вже по чотирьох лїтах видає тов. ім. Шевченка 11 томів за рік, та ще й про свій дім думає! Чи не чудно? Хто-ж тепер посьміє сказати нам, що наше наукове товариство не розвиває ся?

Вкінци пише Львовянин, що у Львові таки ще надїють ся з теперішних галицких Москалїв поробити народовцїв і що в тій цїли народовцїопозиціонїсти бережуть у своїх видавництвах етимольоґічну правопись більше, як самі коренні Москалї, котрі думають про заведенє у себе фонетичної правописи. П. Романчук і „Дѣло“ думають уживати фонетичної правописи аж від 1950 року, розуміє ся, коли дожиють. Скорше нї!

Такі новини зі Львова. Ну, не всї з них можна назвати новинами; декотрі вже давно знані, особливо та про орґанїзацию та про мотилицю у львівских опозицийників.

Д р у г и й л и с т: „Передайте, будьте ласкаві, редакциї „Буковини“ сю поезийку, але без мого підпису, може придасть ся.“

Ану! по „полїтицї“ цїкаво прочитати й поезию:

Паннї В.

Ти мене не розумієш,
Мого серця не збагнеш!
Ти так любиш, як умієш,
Але лїпше ти не втнеш,

Ти закохана у строю,
Гарна сукня в тебе рай,

Вахнянина в справі еміґрациї і що при сій нагоді порушено богато справ, ілюструючих економічне положене селян галицких, як і подано средства, змагаючі до двигненя хлїборобів наших. Вправдї позитивну поміч не міг сойм галицкий подати селяньству, бо се не лежить в великих розмірах в его компетенциї. Але сойм підпер тим самим змаганя послів руских в радї державній, де пос. Вахнянин вже три рази упоминав ся о: 1) переведенє реформи податкової з облегченєм тягарів ґрунтових; 2) обниженє контінґенту податку ґрунтового для Галичини; 3) справедливе переведенє ревізиї катастру ґрунтового і о 4) реформу належитостий правних, що виконати — виразно кажемо — прирік мінїстер фінансів п. Білиньский в своїй річи при розправах буджетових, відповідаючи пос. Вахнянинови.

Справу еміґрациї о стілько полагоджено, що дано правительству порученє на строге переслїдуванє несовістних аґентів та що і завізвано правительство до правної опіки над еміґрантами, виходячими з конечности, як в часї подорожи їх, так і в Бразилїї на місци.

При нагоді, як виділ краєвий поставив внесенє на удїлюванє дешевого кредиту селянам з Банку краєвого, забрав з порученя послів руских слово пос. Вахнянин і розвинув мисль твореня в краю кас позичкових системи Райфайзена, яко інституций, котрі одинокі можуть помочи селяньству. Посол Вахнянин підпер також внесенє пос. Стан. Дїдушицкого, що змагає до піднесеня цїни збіжа, а має на цїли усунути шкідний вплив на цїну через біржи збіжеві. Підперли посли рускі і внесенє пос. Пінїньского в справі цїлковитого увільненя від належитостий правних дрібних спадщин селяньских. Підперли они і внесенє пос. Абанкура на знесенє оплат (17 і пів кр.) за порученя судові, котрий то тягар зріс в краю нашім в послїдних лїтах на яких 130.000 зр. річно. Піддержали посли рускі і евентуальне знесенє нотариятів, а заступленє їх урядниками. Взяли они відтак участь в доверshеню нового закона ловецкого, після котрого шкідні звірята (дики і медведї) можна кождому убивати і забирати для себе і після котрого признано пошкодованим винагороду шкоди на полях. Виступили посли рускі і против проєктованого закона о збірних громадах, представили устами пос. Вахнянина безхосенність проєктованої орґанїзациї а навіть шкідливість, по причинї, що нова орґанїзация наложила би на край новий тягар над 4 мілїони зр. Посли рускі піддержали і підвисшенє плати народним учителям, готівкою, хотя радше були би бачили улучшенє дотациї учителїв через надїленє їх землею, бо тогдї і скорше могли би учителї відповісти своїй задачі яко взірцеві раціональні господарі по селах, а і вигіднїйше було би їх житє на селї. Піддержали посли рускі і новий закон конкурецийний що-до будови церквей, котрий то закон зменьшає значно (до третини всеї суми) престациї філїяльних громад, посїдаючих власні церкви, на церкви матерні, а громади, що мають свого сьвященика, увільняє зовсїм від всякої конкуренциї на будову матерних церквей. Ухвалюючи норми для будучого закона дорогового, посли рускі піддержали внесенє пос. Щепановского, змагаюче до рівномірного розкладу тягарів на будову і удержанє доріг. Посли рускі спротивились вкінци і внесеню виділу краєвого, змагаючому до впровадженя до виділів повітових вправдї лучше уквалїфікованих, але й дорожших урядників.

Отсе важнїйші точки з діяльности послів руских в минувшій сесиї. Рішенє питаня, чи посли рускі довершили свою задачу совістно — лишаємо нашим обєктивним читателям. Замітимо лиш той дивний прояв, що львівске „Дѣло“ не тілько не піддержувало нїчим акциї послів руских, але майже у кождім числї свого видавництва просто з легкодушностию хлопця відносилось до всего, ґарнїруючи справозданя свої для лучшого ефекту, правильно сплетнями і вістями, черпаними з дуже мутного жерела. „Дѣло“ відносилось до послів руских з великою нетерпимостию і з недовірєм. У него, здає ся, fix idee: де нема пос. Романчука — там добра бути не може...

Що нового в сьвітї?

Завтра відбудуть ся у **Відни громадскі вибори** з третьої куриї. Єї уважають антисеміти своєю твердинею і нема сумнїву, що коли не вийдуть самі антисеміти, то певно більшість їх. Коли вже є сумнїв, чи антисеміти побідять при теперішних виборах так, як минувшого разу, то треба сю обставину приписати передовсїм їх в дечім нетактовному поступованю; именно они спротивили ся цїсарскій волї, а се безперечно навело неодних з умірковaних сторонників антисемітів на иньші гадки. До того ще зорґанїзувала ся окремо социял-демократична партия і в деяких дїльницях зможуть єї голоси довести антисемітского кандидата до упадку. Міжтим відкинув адмінїстрацийний трибунал жалобу проводиря антисемітів д-ра Люеґера против розвязаня віденьскої ради громадскої. В мотивах подано, що коли нововибрана рада громадска бере ся до вибору бурмістра, то се мусить ся після закону уважати першим актом дїяльности ради, значить, вже сей перший акт дїяльности може дати правительству нагоду розвязати ту раду, на підставі істнуючого закону, як се именно в сїм випадку стало ся. Не можна закон розуміти так, як розуміють жалїбники, бо инакше можна би раз-по-раз вибирати незатвердженого бурмістра, правительство не могло би розвязувати ту раду громадску, а она знов не могла би нїколи розпочати свою дїяльність. При відчитаню сего рішеня счинив ся на ґалериї гамір, але по на-

---

Та якого она крою,
Ти у мене не питай!

Всї прикраси ті чудацкі,
Ті роздуті рукави,
Витребенки ті богатскі
Не для мої голови!

Будь та сукня і шовкова,
Будь опа і золота, —
Не она, а ти чудова,
Моя горличко пуста!...

Гарно! Се очивидно ехо з карнавалу! Блажен муж, котрому й золота сукня не заімпонує і котрий на роздутих рукавах не розуміє ся. Та, правду сказавши, хто з мужчин уважає, як там котра панна одягнена? Але... піст настав, оселедець лежить боком і дивить ся одним оком, не пора тепер занимати ся дїлами Амора. Боїмось лише, що автор повівши свою любу до слюбу, гнеть пізнає, що котра сукня коштує і золотих або й шовкових справляти не буде, хоч би й хотїв. Та нехай уже прочитає собі панна В., що лїпше любити „не втне“; я против того не маю нїчого. І овшім...

Третїй лист: Пишуть із Станїславова: „Дяки нас всїх завстидали! В нас дуже трудно, щоби руска часопись утримала ся виключно передплатниками. Навіть заводові, як Учитель, Душпастир борють ся о своє істнованє. Отже з немалою радостию довідуємо ся, що заводовий місячник „Дяківский Глас“, котрий виходить в Станїславові від 1. жовтня 1895 року під редакциєю п. Гната Полотнюка, катедрального півця, на сей рік має вже своє істнованє запевнене, бо 325 дяків прислали вже наперед правдиву *передплату*. Факт на Руси небувалий і потїшаючий; дай Боже, щоби був і тревалий. Слїдячи за причинами того факту, мусимо признати, що п. Полотнюк в великій мірі сам до того причинив ся, бо взяв ся зручно до справи. Передплату назначив невелику і нараз, материял подає ріжнородний і цїкавий, оброблений дописувателями з інтелїґенциї духовної і сьвітскої, а також зпоміж дяків, розбирає справи, котрі дяків живо обходять, пише по народному і приступно — отже й не диво, що найшов поміч у товаришів. Ми з того дуже раді.“

Четвертий лист я майструю сам, бо „Дяківский Глас“, хоч і приємний, але викликує дісгармонїю в звичаях на Руси. Беру справозданє руского педаґоґічного товариства у Львові за 1895 рік і находжу там такі числа, що настроюють чоловіка зовсїм на „фіш моль“.

На ґазету „Учитель“ прийшло торік 197 зр. з передплати; в друкарнї винно товариство за Учителя 912 зл. 75 кр. „Передплатників“ мав учитель 280.

На „Дзвінок“ прийшло торік з передплати 91 зр. 70 кр. В друкарнї винно товариство за „Дзвінок“ 956 зр. Редакциї заплачено за цїлий рік роботи 20 зр.

Прекрасно і велелїпно! Видавай для учителїв ґазету, коли они без неї обходять ся! Видавай для руских дїтий ґазету, коли родичі тих дїтий так своїми дїтьми журять ся, як я торішним снїгом... 91. зр передплати за цїлий рік, а у Русинів дїтий тисячами, немов у жидів!

Гірко і стидно! Нема що більше балакати... Коли Русини обходять ся без таких ґазет, то по що для них видавати?

Ще лиш два-три числа для характеристики Русинів: Малого молитовника продало товариство сто примірників, Подорожи довкола землї Верне 20 пр., Лиса Микити (Ґете-Франко) 17 пр., Мапи Руси-України 10 (за те роздаровано 85!), цїкавої повісти „Розбишаки на Місісіпі“, дешевої як борщ (за 80 кр. грубезний том!) розійшло ся 5 примірників і т. д. Вартість книжок в маґазинї товариства педаґоґічного (пів цїни) представляє суму 3650 зр.

Здає ся менї, до тих чисел коментарів не потрібно, они дуже поучаючі. Шкода тілько, що прочитавши їх приходить ся чоловікови сьпівати про Русинів дуже невеселі „фасольки“. Розписую премію в сумі 1000 зр. на найлїпшу відповідь, як учених Русинів навчити читати? Я певний, що нїхто на то не найде доброї відповіди. Розписую другу премію в сумі 1000 зр. на найлїпшу відповідь, як супротив такої байдужности Русинів *живий* чоловік має заховати ся? Чи всї маґазини книжок має скуповувати, чи сьміяти ся, чи плакати, чи махнути на все рукою?

А торік писав один Русин в *Дѣлѣ*, що між Русинами є навіть такі дуки, котрі свої банкноти, акциї і купони на сонци пересушують, котрі разом взявши мілїони мають у чужих банках. Чи бодай ті люди не годні спомагати рускі видавництва? чи они нїчого не читають?

Але досить о тім! Чи то що поможе говорити?

Пятий лист правдивий з Садаґури про коршму в церкві, або про старосьвітскі звичаї. Коршма в церкві — а се що за богохульство? Послухайте, що о тім пише садаґурский, розумний міщанин:

„Як знаєте, згоріла у нас церков до тла. Була варта з цїлим уряджeнєм 8000 зр., а обезпечили єї лише на 1200 зр. і так ми стратили за кілька годин близько 7000 зр. Думали ми, що із старої церкви перенесемо до нової прекрасний іконостас, дороге уряджене, а тимчасом мусимо тепер все наново справляти, а не знати, звідки

пімненю президента трибуналу ґр. Шенборна антисеміти успокоїлись. Небавом прийде ся наново вибирати бурмістра, але тепер ще годї сказати, чи буде знов вибраний др. Люеґер, а коли-б навіть так, то чи цїсар затвердить его сим разом.

Справа **австро-угорскої угоди** готова розбити ся о впертість деяких угорских фракций соймових. Именно фракциї Кошута і Уґрона твердять, що навіть теперішна угода не забезпечує досить інтереси промислу і сїльского господарства угорского, що отже треба від Австриї жадати ще більших жертв. Мабуть нїхто не може такі твердженя уважати справедливими. Досить буде сему супротиставити одноголосні зазиви соймів до австрийского правительства, щоби оно стерегло совістно австрийских інтересів. Коли-ж Угорщина на се відповіла грозьбою, мусїла рада державна передвидїти всякі можливости і тому рішено евентуально навіть зірвати торговельні і митові зносини з Угорщиною; все-ж таки було сказано „евентуально", значить була надія, що справедливости і умірености з обох сторін удасть ся довести справу до ладу. На сей крок осторожности відповіли згадані дві фракциї угорского сойму внесенем, щоби угорске правительство безусловно зірвало митові і торговельні зносини з Австриєю зараз і зарядило все потрібне для самостійного митового округа і т. д. Сим разом маємо знов дїло з угорскою загорілостю і неподатливостю, хоч би з кривдою иньшого преважного чинника. Чи такому терроризмови піддасть ся більшість угорского сойму, не знати, але чи та більшість буде виносити дві третини всїх голосів, так само не знати. В виду такого положеня річий приходить ся цїлком серіозно думати о зірваню митових і торговельних зносин з Угорщиною, на чім зрештою Австрия певно не стратила би тільки, як в дотеперішнім станї.

Німецке правительство має знов борбу з социял-демократами. Ми вже свого часу доносили, що бувший мінїстер внутрішних справ Келлер безпощадно розвязував социял-демократичні зборі. Щоби мати свободу зборів, зажадали социял-демократичні посли в нїмецкій радї державній нового закону о стовариществах і зборах, котрий би обовязував цїлу Нїмеччину і давав певнїйшу запоруку свободї стоваришень і зборів. Против сего жаданя виступили секретар стану Бетїхер і мінїстер Реке, додаючи що теперішний закон задоволяє сполучені краї, а правительство мало повне право до розвязаня кількох социял-демократичних товариств і зборів, як се докажуть судові слїдства, що тепер ведуть ся. Зрештою не спротивило ся правительство відосланю сего внесеня до комісиї, що також ухвалено більшостю голосів.

Італїянцї мають в Африцї страшний клопіт. Вже від кількох місяців стоїть війско італїяньске в Африцї, але доси не виграло ще жадної більшої битви, натомісць спотребувало богато гроша, бо денно коштує до одного мілїона марок. Того зовсїм не побідоносного положеня не змінила на добре і передача гірскої крїпости Макалле. До того всего ще зайшли два для Італїянцїв дуже невідрадні факти: по перше зрадили їх союзники-автохтони і через три днї счинили, перебравши ся в мундури італїяньских вояків, велику різню, а по друге грозить населене повстанем загальним, так що італїяньске війско було би зі всїх сторін окружене повстанцями. Коли-ж отже з одної сторони італїяньскі фінанси не позволяють на зволїкане остаточної рішаючої борби, то з другої сторони знов мусить головний командант Баратієрі приспішити рішене, бо инакше стане ся его положене безвихідним. Зі всїх боків треба ему забезпечити ся, аби зрада між союзниками не зменьшила значно его й так невеликого війска. Вже через два тижні стоять ворожі війска спокійно собі vis-à-vis, одна і друга сторона очікує скріпленя своїх сил. Італїяньске правительство посилає все ще дальшу підмогу і навіть попередник Баратієріого в командї Бальдіссера спішить на поле битви. Все складає ся на те, що Італїя може лише скорим і сильним ударом на ворога виратувати ся із прикрої ситуациї і спасти ся перед зрадою своїх африканьских союзників.

В спорі між францускім правительством а сенатом настала мала, але зовсїм не рішаюча зміна. Сенат заявив більшостю голосів, що вправдї протестує против твердженя правительства, мов би оно не було одвічальне зарівно перед обома палатами, однак не відкаже своєї участи в законодатних працях правительства. Так стоїть тепер справа, — а що далї? се питане, над котрим розпису є ся цїла француска праса. Загально підносять всї, що ся ухвала сенату виглядає на уступлене мінїстерству, бо видко ся, сенат не чує ся на силах, але борба ще не скінчила ся цїлковито. На всякий спосіб становище мінїстерства тепер скріпило ся. Президент мінїстрів Буржоа опирає ся на парляментї, котрого уважає дійстним виразом волї народу, а сей парлямент, взглядно его більшість все готова ему до услуг, бо над нею висить мов меч Дамокля процес о ріжні „панами". Міжтим домагають ся скрайні елементи чим раз голоснїйше знесеня сенату. Будь що будь, ся борба доказує, що цїла державна машинерия француска повна похибок і не може задоволити потреб державних.

В Анґлїї видало правительство т. зв. синю книгу про вірменьску справу, де поміщені дипльоматичні документи за час від вересня 1895 р. до лютого с. р. З тих документів довідуємо ся, що всї европейскі держави здержували горячкову Анґлїю, котра своїм поступованем робила Вірменам неузасаднені надії, і що Анґлїя обдурила не лише Вірмен, але також султана. Султан надїяв ся помочи від Анґлїї і навіть домагав ся того кілька разів, але Анґлїя якось відтягала ся. Анґлїя готова була до чинної інтервенциї, і лише намовам мінїстрів заграничних справ, нашого і росийского, удало ся, відперти вмішуване у внутрішні справи Туреччини. Тодї Анґлїя відступила від своїх намірів і лишила султанови волю до привернення спокою в своїй державі.

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦЇ, дня 26. лютого 1896.

На нашу друкарню зложили: проф. ґімн. в Радівцях Николай Устиянович 5 зр.; заступник нотаря в Кіцмани Евгений Ганкевич 5 зр., надучитель з Брідка п. Ярошиньский 2 зр.; Е. Д. з Р. — 60 кр.; управитель книг ґрунтових в Чернівцях Омелян Манастирский 100 зр.; редактор Осип Маковей 50 зр.; др. Лев Воєвідка в Кіцмани 15 зр. 50 кр. — Памятаймо на нашу друкарню! сплатїм єї чимскорше, а „Народний Дім" в Чернівцях на тім богато зискає!

Загальні збори руского педаґоґічного товариства у Львові відбудуть ся дня 1-го марта с. р. в VI-ій клясї руської (академичної) ґімназиї. — Філїя „Просьвіти в Рогатинї відложила свої загальні збори на день 10-го марта с. р.

Не вдав ся ґешефт жидови-дїдичеви, а ще в додатку і до кримїналу дістав ся. Берко Марґулїєс, властитель сїл Чернієва, Хриплина і Хомяківки обезпечив в осени в товаристві „Фенікс" 7 стирт збіжа на суму 6482 зр., хоч збіже т. не було анї десятої части тілько варте. Дня 18. вересня стирти згоріли і п. Марґулїєс зажадав відшкодованя. Але на его нещасте бачив случайно селянин Прокіп Гнатюк, як Марґулїєс сам своє збіже підпалив, той повідомив о тім жандармерию, котра зараз взяла дотепного Марґулїєса в свою опіку. В такий спосіб Марґулїєс не зробив нїякого інтересу, бо стратив збіже, не дістав гроший з асекурациї, а ще до того відсидить півтора року у вязници, бо на тілько его засуджено.

Новий рід хлїба. Нїмець Ґелїнк подав уже давно спосіб печеня хлїба з немеленого збіжа. Щоби використати сей винахід, завязало ся в Берлїнї товариство акцийне. Судовий хемік Бішоф виказав, що поживність хлїба з цїлого збіжа есть два рази більша як з муки, а кошти виробу далеко меньші. Тепер будує ся велика пекарня в Берлїнї, а опісля загадує се товариство акцийне будувати такі пекарні й по других містах. Тим способом грозило би банкротство богато млинам, бо муки було би потрібно далеко меньше.

Дївчина до бранки мусїла ставати при сегорічній бранцї в Фельзе-Реле в Угорщинї. В 1876 році, коли єї охрестили і назвали Йосифиною, сьвященик забув ся і вписав єї до метрики за хлопця Йосифа. В наслідок того мусїла тепер ставитись до асентирунку. Комісия пересьвідчившись о похибцї в метрици, вичеркнула єї з лїсти асентерункової.

На шибеницю засудив золочівский суд присяжних Саламона Ашкеназіого. Ще в вересни м. р. писали ми, що хтось убив львівского до-

гроші взяти. Тепер і хреста нема; як би хто помер, то треба так як жида без нїчого нести на цвинтар.

Хто тому винен? По містї ходить чутка така: Наш панотець каже, що не буде ворогом читальнї, аби тілько читальники не касували старих обичаїв церковних. Добре! Але-ж бо у нас декотрі обичаї такі, що їх гріх підтримувати тверезим людям! В нашій Садаґурі, як роблять парастас, то дуже файно при відправі, лїпше не може бути, але по відправі? Горівка пе ся у брамі і у дзвіниці, а в зимі як дуже студено то таки в самій церкві. До церкви приносять горівку і рум і частують ся. Пе панотець, пе дяк, пе паламар, пють всї вірні— бо шанують старі обичаї. Через ті старі обичаї не довиджають люди добре сьвічки погасити — і трафить ся, що церков згорить, так як тепер згоріла по таким парастасї і піятицї в церкві, яку устроїв Кость Жулиньский.

Піяньство в церкві! Сьвіте тихий, сьвятая славо! то се такі обичаї?! Аби горівку в церкві пити? А то-ж місце на горівку! Тай хочем ми добра на сьвітї, аби не було пяниць?...

Неодин каже, коли можна в церкві пити, то можна і в коршмі. Гарний приклад! Се вже не знати, до котрої заповіди належить... Отак пють у церкві, а дома допивають. Причім є файна парада, бо неодин із сьвіта піде. Так лучило ся у Новій Жучці; напив ся один на парастасї горівки, упав пяний на морозї в рів і на віки відморозив собі руки; не знати, чи й у гріб не піде.

Отсе такі старі обичаї, а наш панотець каже їх шанувати. Нехай же він їх сам шанує, а ми, тверезі люди, на такі обичаї не пристаємо, хоть би за ними панотець тягнув."

Щож ви на то, мої люби читателї? Вірити ся не хоче, щоби в церкві горівку пили, аби сам панотець на то позволяв і сам в церкві пив, а таки се не видумка, тілько найчистїйша правда, на котру садаґурскі люди в кождій хвили готові присягнути.

Шестий лист: Пише панна Ґеня; гніває ся, що я „пустив в ґазету" єї жалї (гляди ч. 13. „Буковини"), і каже що рішила ся на другий рік на карнавал їхати до Львова.

Панно Ґеню! Сей Ваш намір я підтримую як найгорячїйше. Хоч я дуже рад би Вас бачити в Чернівцях, але з жалем в серци мушу признати, що ми тут так славно танцювати не вміємо. У Львові рускі академики витанцювали на стипендию ім. Шевченка близько 150 зр., значить в поті чола працювала патріотична молодїж ногами, аби звеличати Шевченка; у Львові руске ґімнастичне товариство ґімнастику і прекрасну штуку хореоґрафічну культивує в карнавалї на салях балевих; у Львові руской молодїжи найбільше. В Бозї надія, що як так потанцюємо ще з кільканадцять лїт, то товариства і ріжні фундациї наші вкінци „вийдуть в жите." Иньшого зарібку нема.

Семий лист від кравця... Нехай собі почекає до „першого"...

На чім то я став? Ага на тім, що на Марсї мусить бути устрій социялїстичний. Треба дальше читати. Пречудні канали на тїй планетї сьвідчать, що там мусять бути дуже штудерні інжінери водні; они би реґуляцию наших рік потрафили зараз перевести, а тимчасом наші земні інжінери що одного року направлять, то другого року поправляють. На Марсї лїто два рази таке довге...

Я знов на Марсї і злоба дня на землї мене вже не болить...

* * *

рожкаря Вен'ямина Сеґаля. Убійника вислїджено в особі урльонника 30-го полку піхоти, Саламона Ашкеназіого, котрий хотів купити собі цивільне убране, а що не мав своїх гроший, то рішив ся убійством придбати собі ті гроші. Єго арештовано в Збаражи. З початку признав ся Ашкеназі до вини, однак пізнїйше толкував ся, що Сеґаль був пяний і розпочав з ним сварню, підчас котрої він з лютости вбив его молотком. Але переведена розправа доказала цілковито вину Ашкеназіого, що він убив чоловіка по зрілій розвазї; на підставі ѳеречення присяжних засудив его суд на кару смерти на шибеници.

Телеґрами „Буковини“.

—o—

З дня 26-го лютого 1896 року.

Відень. Цїсар затвердив закон, котрим основує ся в Чернівцях німецку ґімназию з рускими паралельками.

Відень. В палатї послів заявив в дальшій дебатї над шкільництвом міністер Ґавч супроти твердженя пос. Бляжека, що т. зв. Beamtenerlass Кільмансеґґа не мав на цїли зменьшеня свободи науки. Що-до честного на унїверситетах є тепер, коли правительство вносить проект управильненя платнї унїверситетских професорів, виглядн на успішне полагоджене. Мініслер згаджає ся на доповнене ческого унїверситету в Празї, але противить ся другому ческому унїверситетови. Технїки потребують в слїдуючих роках особливої опіки шкільної управи. Що-до словіньскої катедри на унїверситетї в Градцм, ведуть ся переговори. — По промовах ґенерального бесїдника „против“ Тучека, і „за“ Зіса та референта Бера принято титул „унїверситети“ і розпочато дебати над середними школами. — Слїдуюче засїдане завтра.

Люблянa. При вчерашнім доповняючім виборі до ради державної вибрано Словінця Каблярa против консерватиста Єловсека.

Будапешт. В соймі просив мінїстер торговлї не приняти внесеня на зірване угодових переговорів з Австриєю як противзаконного, бо право на самостійне поступоване наступає аж по неудачі переговорів. Внесене Апонї'ого злишне, бо правительство сьвідоме своїх задач, границь і наслїдків переговорів і зробило та ще зробить без наказу все потрібне. Рішене австрийскої ради державної в сїй справі не буде мати жадного впливу на поступоване правительства.

Ментона. Цїсар приняв вчера зраня візиту российского наслїдника трону, а пополудни віддав єму візиту.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Віднядження, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселицї, Садаґури	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Віднядження, Кракова	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Віднядження, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Віднядження	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселицї	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Віднядження	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Віднядження, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

